

SODRA: ŠIUOLAIKINIS TADAS BLINDA AR SOCIALIAI ATSAKINGA BENDRUOMENĖ?..

*Interviu su Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos
prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Veiklos
planavimo ir pokyčių valdymo skyriaus vedėja
Violeta Sivilevičiene*

Aris Lencevičius, EKT

APIE VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBĄ PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS:

- Socialinio draudimo fondą administruojanti centrinė institucija, kuri koordinuoja, metodiškai vadovauja ir užtikrina jai pavaldžių teritorinių skyrių ir įstaigų efektyvų ir kokybišką darbą bei juos kontroliuoja. "Sodra":
 - organizuoja privalomąjį ir savanorišką valstybinį socialinį draudimą
 - rengia ir vykdo valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą
 - administruoja socialinio draudimo įmokas
 - užtikrina valstybinio socialinio draudimo pensijų, pašalpų ir kitų išmokų teisingą apskaičiavimą, skyrimą bei mokėjimą
 - organizuoja teisingą apdraustųjų asmenų duomenų tvarkymą
 - administruoja pensijų kaupimo dalyvių ir pensijų kaupimo sutarčių registrą
 - organizuoja kaupiamųjų pensijų įmokų pervedimą į pensijų kaupimo bendrovių valdomus pensijų fondus
- Valdybą sudaro 15 padalinių, "Sodrai" pavaldžios 13 įstaigų – 10 teritorinių skyrių ir Karinių ir joms prilygintų struktūrų skyrius, Užsienio išmokų tarnyba bei Mokymo centras
- Visoje valstybinio socialinio draudimo sistemoje dirba apie 3,4 tūkst. darbuotojų

Aris Lencevičius,
EKT: *“Ar Sodra yra “šių dienų Tadas Blinda” paimantis iš tų, kurie turi ir duodantis tiems, kas neturi? Ar socialinis draudimas yra iš tiesų draudimas?”*

Violeta Sivilevičienė: *“Tikrai dalis žmonių taip galvoja, kad Sodra veikia kaip “šių dienų Tadas Blinda” – tarpe jų daugiausiai galėtume rasti draudėjų: verslo savininkų bei savarankiškai dirbančių žmonių. Pirmieji skaičiuoja darbo jėgos kaštus, antrieji vienu kartu sumoka ženkliai mokas. Taip jau yra, kad mokėti nepatinka niekam. Didžioji dalis apdraustųjų negalvoja apie įmokų dydį, nes patys to nedaro, įmokas sumoka ir mokesčius atskaito buhalterija. Dažnas netgi nežino, kiek yra sumokėta. Išmokos – kitas reikalas. Ligos, motinystės – tėvystės, nedarbo ar pensijos dydis yra aktualūs ir net labai skaičiuotini. Ir tai yra suprantama, nes šios išmokos yra gaunamos tada, kai žmogus dėl teisėtų priežasčių nebegauna pajamų susijusių su darbu, o socialinio draudimo išmokos tampa pagrindiniu pragyvenimo šaltiniu.*

“Taip jau yra, kad mokėti nepatinka niekam. Didžioji dalis apdraustųjų negalvoja apie įmokų dydį, nes patys to nedaro, įmokas sumoka ir mokesčius atskaito buhalterija. Dažnas netgi nežino, kiek yra sumokėta. Išmokos – kitas reikalas” (V. Sivilevičienė)

Otas fon Bismarkas, pirmasis Vokietijos kancleris, daugiau nei prieš šimtmetį sukūrė sistemą, kurios principai paplito po Europą ir kitus žemynus, bei yra taikomi iki šiol. Bendruomeniškumas ir atsakomybė už bendruomenės narius, įgyvendinama per surinktus įnašus ir išmokamas žmonėms išmokas, kai pastarieji nebegali turėti savarankiškų pajamų (draudimo principas), tapo pateisinamu ir suvokiamu socialinių reformų pagrindu. Šia filosofija fon Bismarkas bandė atsverti tuo laiku labai propaguojamą socializmą - kad valstybė turi prisiimti atsakomybę už visus, nepriklausomai nuo jų indėlio (perskirstymo principas). Nieko geriau iki šiol nėra sugalvota <...>”.

Violeta Sivilevičienė: “<...> Privatus draudimas išskiria individą su individo prisiimama rizika ir jo paties atsakomybe. Jam siūloma – nori turėti pajamų praradęs darbą, susirgęs, pasenęs, tapęs neįgaliu, drauskis pats! Kaip yra tikrovėje? Lietuvos praktika tokia – labai brangus administravimas, o sudėtingos rizikos nėra draudžiamos. Pavyzdžiui, tapus neįgaliu, apsirus rimta liga, susilaukus vaikelio, kada turėtų būti mokamos ilgalaikės periodinės draudimo išmokos, joks privatus draudimas nedraudžia - neapsimoka. Kol žmogus gyvena pats sau, yra vienas, jaunas, sveikas, stiprus, toks draudimas jam atrodo nereikalingas ir tolimas. Deja, gyvenime yra ir kitų situacijų, kada prireikia socialinio draudimo pagalbos – negalia, vaikelio gimimas, darbo praradimas... Taigi – Tadas Blinda? O gal socialiai atsakinga bendruomenė?..”

“Lietuvos praktika tokia – labai brangus administravimas, o sudėtingos rizikos nėra draudžiamos. Pavyzdžiui, tapus neįgaliu, apsirus rimta liga, susilaukus vaikelio, kada turėtų būti mokamos ilgalaikės periodinės draudimo išmokos, joks privatus draudimas nedraudžia - neapsimoka”
(V. Sivilevičienė)

Aris Lencevičius, EKT:

“Kas efektyviau žmogui: Sodra ar privatūs pensijų kaupimo fondai? Ar galima lyginti Valstybinio socialinio draudimo fondo ir kaupiamųjų pensijų fondų efektyvumą?”

Violeta Sivilevičienė: “Sodra neskaičiuoja privataus draudimo efektyvumo ir neatlieka tokių palyginimų. Savo pačios perspektyvą pasiskaičiavau. Kaupiamieji pensijų fondai man būtų nuostolingi. Geriau Sodra. “Žaidžiau” su gyvybės draudimu, kuris turėjo garantuoti sveikatos draudimą. Tikrovėje pasirodė, kad negarantuoja, o įmokos dėl indeksacijos pradėjo dvigubai viršyti galimą išmoką. Nutraukiau sutartį. Verčiau taupyti banko sąskaitoje (šypsosi)...”

Aris Lencevičius, EKT:

“Kokio mastelio organizacinius uždavinius tenka spręsti Veiklos planavimo ir pokyčių valdymo skyriui institucijoje, kurios vidutinis išlaidų biudžetas yra virš 30 milijonų litų kasdien?”

Violeta Sivilevičienė:

“Toks nelabai efektingas skaičius - virš 30 milijonų litų kasdien... Gal tikriaus, ką veikia Veiklos planavimo ir pokyčių valdymo skyrius institucijoje, tai yra Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje, kuri koordinuoja ir užtikrina Fondo administravimo įstaigų efektyvų ir kokybišką darbą bei jas kontroliuoja (cituojamas Socialinio draudimo įstatymas), valdo virš 11 milijardų Lt išlaidų ir surenka apie 10 milijardų Lt pajamų bei visoje šalyje aptarnauja 1 mln. 250 tūkst. apdraustųjų; virš 800 tūkst. pensininkų na ir dar visą eilę kitokių išmokų gavėjų.

“Vertinant tai, kad sistemoje dirba virš 3 tūkstančių darbuotojų ir jie turi teikti vienodai tokias pačias paslaugas visose Fondo administravimo įstaigose, savaime peršasi mintis apie būtiną kokybės vadybos sistemą...”
(V. Sivilevičienė)

Vertinant tai, kad sistemoje dirba virš 3 tūkstančių darbuotojų ir jie turi teikti vienodai tokias pačias paslaugas visose Fondo administravimo įstaigose, savaime peršasi mintis apie būtiną kokybės vadybos sistemą... Pabandysiu atsakyti trumpai – planuojame veiklą, ją vertiname, ruošiamė veiklos padalinių nuostatus, peržiūrimė funkcijas, rengiamė procesus ir procedūras, koordinuojamė veiklos rizikos valdymą, korupcijos prevencijos priemonių rengimą, esame atsakingi už kokybės vadybos sistemos veikimą, ir tai nėra baigtinis mūsų skyriaus veiklų sąrašas”.

**EKT Vadybos įžvalgų
ir naujienų
prenumerata:
www.ekt.lt**

[APIE MUS](#)

[KOMANDA](#)

[SPRENDIMAI](#)

[NAUJIENOS](#)

[KONTAKTAI](#)

Aris Lencevičius,
EKT: *“Ar viešojo administravimo institucijos lenkia verslą informacinių technologijų diegimo srityje? Ar Sodros pavyzdys perkeliant didžiąją dalį paslaugų į elektroninę erdvę, yra labiau viešojo sektoriaus išimtis nei taisyklė?”*

Violeta Sivilevičienė: *“Manyčiau, kad nei taip, nei kitaip. Teikiant paslaugas mokesinės institucijos elektroninėje erdvėje pasiekė gerų rezultatų, bet tai nėra riba. Jungtinėje karalystėje jau prieš dešimtį metų mačiau taip sukurtą pensijas administruojančią sistemą, kad žmogui nėra jokios būtinybės pačiam rūpintis savo duomenimis, teisėmis, dokumentais. Visą tai sukaupta duomenų bazėse, o skiriantiems išmokas pareigūnams pakanka su gavėju susisiekti elektroninėje erdvėje arba pabendrauti telefonu. Klientams nereikia atvykti į tarnybas. Labai išskirtiniais atvejais pareigūnai patys vyksta pas klientą į namus. Sodra elektroninėje erdvėje aptarnauja draudėjus, apdraustuosius. Paslaugos, teikiamos apsirgus, pagimdžius vaikelį, taip pat perkeltos į elektroninę erdvę. Kaupiami duomenys už draudimo laikotarpį iki 1994 m. ir suvedami į centrinę duomenų bazę. Kai tik juos turėsime, palengvinsime esamų ir būsimų pensininkų administracinę naštą, galėsime skirti išmokas, bendraudami elektroninėje erdvėje. Turime ir kitų klientams naudingų projektų. Pavyzdžiui, planuojame sukurti ir įdiegti elektroninę apdraustųjų išmokų gavėjų ir draudėjų informavimo sistemą (ADIS), kuri pagerins jų informuotumą apie teises ir galimybes gauti valstybinio socialinio draudimo išmokas bei leis tinkamai vykdyti prievoles šioje srityje”.*

“Jungtinėje karalystėje jau prieš dešimtį metų mačiau taip sukurtą pensijas administruojančią sistemą, kad žmogui nėra jokios būtinybės pačiam rūpintis savo duomenimis, teisėmis, dokumentais. Visą tai sukaupta duomenų bazėse, o skiriantiems išmokas pareigūnams pakanka su gavėju susisiekti elektroninėje erdvėje arba pabendrauti telefonu” (V. Sivilevičienė)

Aris Lencevičius, EKT:

“Kokybės vadyba viešojo administravimo institucijose: mada ar būtinybė? Kodėl verslo įmonės kokybės vadybos sistemas įsidiegė žymiai anksčiau nei viešasis sektorius?”

Violeta Sivilevičienė: *“Verslo įmonės, siekdamos pelno, kokybės vadybos sistemas įsidiegė žymiai anksčiau, nei viešasis sektorius. Kokybės vadyba pagelbsti sukuriant pridėtinę vertę. Kuo konkrečiai naudinga kokybės vadybos sistema viešojo administravimo institucijoms? Mano supratimu - naudinga valdymui. Visada gerai žinoti, kaip turi būti vykdomos institucijai pavestos pagrindinės funkcijos. Tai leidžia planuoti veiklą, išvengti funkcijų dubliavimosi, stebėti pasiektus rezultatus, vykdyti vidaus kontrolę, valdyti veiklos riziką. Viešas vadovo įsipareigojimas teikti kokybiškas paslaugas yra naudingas tiek institucijos kolektyvui, tiek institucijos įvaizdžiui. Tokiu būdu madingi dalykai tampa būtinais”.*

“Viešas vadovo įsipareigojimas teikti kokybiškas paslaugas yra naudingas tiek institucijos kolektyvui, tiek institucijos įvaizdžiui. Tokiu būdu madingi dalykai tampa būtinais” (V. Sivilevičienė)

Aris Lencevičius, EKT:

“Ar realus vadybos efektyvinimas viešajame sektoriuje be ES finansavimo?”

Violeta Sivilevičienė: *“Pastaraisiais metais ES finansavimas turėjo didelės įtakos gerinant vadybą viešajame sektoriuje. Galėtų būti naudingas, realus, vykdomas savo lėšomis vadybos efektyvinimas, jei viešojo administravimo institucija jungia daug teritorinių padalinių, kurie turi vykdyti tokias pačias funkcijas.*

“<...> vienodi procesai ir procedūros yra būtini ir be efektyvios vadybos, kokybės vadybos strateginių bei organizacinių sprendimų yra sudėtinga ar net neįmanoma pasiekti gerų rezultatų” (V. Sivilevičienė)

Arba teikia sudėtingas paslaugas, arba tos paslaugos turi būti teikiamos itin kruopščiai. Minėtais atvejais vienodi procesai ir procedūros yra būtini ir be efektyvios vadybos, kokybės vadybos strateginių bei organizacinių sprendimų yra sudėtinga ar net neįmanoma pasiekti gerų rezultatų”.

“Geriausi dalykai vyksta tylomis ir priimami kaip savaime suprantami. Tik tie, kurie dirba, žino kaip nelengva be tinkamo įrankio pasiekti tikslų, teisingą ir skaidrų rezultatą. Rezultatui pasiekti reikalingos dvi pusės: žmogus ir gerai veikiantis įrankis“ (V. Sivilevičienė)

Aris Lencevičius, EKT:

“Kam labiau reikalinga kokybės vadybos sistema: vadovybei, darbuotojams, klientams? Ar klientai pajus Sodroje įdiegtos kokybės vadybos sistemos naudą?”

Violeta Sivilevičienė: *“Pasakyčiau, kad nauda yra visai socialinio draudimo sistemai: ir darbuotojams ir dalyviams. Klientai turėtų net nepastebėti, kad yra stengiamasi jų labui. Geriausi dalykai vyksta tylomis ir priimami kaip savaime suprantami. Tik tie, kurie dirba, žino kaip nelengva be tinkamo įrankio pasiekti tikslų, teisingą ir skaidrų rezultatą. Rezultatui pasiekti reikalingos dvi pusės: žmogus ir gerai veikiantis įrankis“.*

Išsilavinimas:

- Vilniaus Valstybinis universitetas (dabar Vilniaus Universitetas) (1979) įgyta teisininko specialybė

Visuomeninė veikla:

- Įvairūs su socialinio draudimo problematika susiję projektai

Violeta Sivilevičienė

Profesinė karjera:

- Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Veiklos planavimo ir pokyčių valdymo skyriaus vedėja (nuo 2003)
- Lietuvos Respublikos Prezidento priimamojo vedėja (1999 – 2003)
- Įvairios pareigos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje, paskutinės pareigos – Socialinio draudimo departamento direktorė (1990 – 1999)
- Teismo ekspertizės instituto mokslinė bendradarbė (1979 – 1990)

UAB "EKONOMINĖS KONSULTACIJOS IR TYRIMAI"

Vadybos
konsultacijosMarketingo
konsultacijos ir
rinkos tyrimaiPersonalo mokymai
ir konsultacijosEkonomikos
vystymas ir plėtra**Atviri mokymai ir
seminarai 2013 metais****VADOVAUJANTIEMS
DARBUOTOJAMS:
"KONTROLĖ IR BIUDŽETAS"****Daugiau
informacijos****GAMINTOJAMS IR
PREKYBININKAMS: "MAŽMENINĖS
PREKYBOS PRINCIPAI: STEBĖTOJŲ
VIRTIMAS PIRKĖJ AIS"****Daugiau
informacijos**

Strategija. Efektyvumas. Vertė

UAB “Ekonominės konsultacijos ir tyrimai”

J. Jasinskio g. 16B, Vilnius, LT - 01112

Tel.: (+370 5) 25 26 225

Faks.: (+370 5) 25 26 226

El. paštas: ekt@ekt.lt

www.ekt.lt